

A TEMPERAMENTUM ÉS A SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÁS ÖSSZEFÜGGÉSEINEK VIZSGÁLATA ÓVODÁSKORÚ GYERMEKEK KÖRÉBEN

Csibi Mónika

Partiumi Keresztény Egyetem

B2

Kulcsszavak: temperamentum; szociálisprobléma-megoldás; óvodáskor

A temperamentumkutatások ma is érdeklődéssel tekintenek az örökletes, genetikai és a legkorábbi társas észlelés találkozásából kibontakozó reakciók, valamint a szociáliskészség-fejlődést meghatározó komponensek (például a szociális információk, utasítások során előforduló hibaészlelés, a magatartás inhibíciója vagy aktivációja) személyiségben való integrációjára, ezek mérési lehetőségeire. A kutatók egyetértenek abban, hogy a korai kötődés és a szociális ingereket biztosító kontextus meghatározó az alakuló személyiségre jellemző szociális alkalmazkodás szempontjából. Kevesebb bizonyítékot találhatunk azonban arra vonatkozóan, hogy a fejlett szociális kompetenciával rendelkező gyermekek a proszociális és az anti-szociális viselkedések milyen kombinációit alkalmazzák, vagy hogy a temperamentumbeli különbségek milyen mértékben előrejelzők a későbbi iskolai és társas alkalmazkodásra vonatkozóan (Rothbart, 2005, Cicchetti és Cohen, 1995). A szociálisprobléma-megoldás témakörén belül végzett mérések, kutatások eredményeire alapoztuk saját empirikus vizsgálatunk kivitelezését. Célunk a temperamentumbeli egyéni különbségek és a szociális információ-feldolgozás összefüggéseinek elemzése óvodáskorú gyermekek körében.

A mérés során a LAB-Temperament Assessment Battery alskáláiból (Goldsmith és Rothbart, 1985) származó próbákat (aktivitás szintje, distressz, érdeklődés fenntartása, elégedettség próbák), valamint a szociális problémamegoldást vizsgáló tesztet (SPSM) (Dodge, Bates és Pettit, 1990) alkalmaztuk. A próba két nagy tényező elemzését – a szociális bevonódás keresésének és a szociális konfliktus megoldása módozatainak vizsgálatát – teszi lehetővé. A vizsgálat 5-7 éves, erdélyi magyar (Marosvásárhely) és magyarországi (Eger) óvodákba járó gyermekek (N=120) körében zajlott.

Eredményeink alátámasztják a temperamentumbeli különbségek jelentős mértékű összekapcsolódását a szociálisprobléma-megoldás során megfigyelhető sajátosságokkal. Ugyanakkor munkánk hozzájárul a kisgyermekkor szociális ingerek és az ezekre adott válaszok struktúráinak, a szociálisprobléma-megoldás hátterében jelenlévő lehetséges magyarázó tényezők és mechanizmusok leírásaihoz.